

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Celkem bylo dokumentováno 7 zahloubených objektů, získaný materiál lze zařadit do kultury s lineární keramikou, pouze nálezy z obj. 504 lze zařadit rámcově do eneolitu. Nálezy z neolitu a eneolitu dosud z tohoto prostoru známy nebyly, nejstarší osídlení v přílehlé lokalitě Línkovice „Báha“ pochází až ze starší doby bronzové. Vzhledem k širokému rozptylu objektů v ploše stavby lze předpokládat, že pravěké sídliště bude zasaženo i při dalších stavebních aktivitách na přílehlých plochách.

David Parma

Resumé

Hrušovany u Brna (Bez. Bno-venkov) „Zadní díly“. LBK, Eneolithikum (?). Siedlung, Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Od března do července a v listopadu 2008 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 2185 objektů (celkem 3635) LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, z pozdní doby římské a 60 hrobů na pohřebištích KZP, velatické kultury a ze střední doby hradištní. Lokalita leží na jižním svahu mírného návrší východně od Hulína, ohraničeného na severu říčkou Rusavou a na jihu potokem Žabínkem. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě ZM 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s.č.:J s.č.: 105 mm : 245 mm, 203 mm : 172 mm, 196 mm : 220 mm.

Výzkum navázal na předešlou sezonu. Kromě několik desítek sídlištních jam byly zkoumány půdorysy nadzemních staveb. Jedná se o klasické dlouhé domy s pěti řadami sloupových jamek o velikosti 6–7 m × 17–42 m (obr. 7; struktura č. 43, 47) a o téměř čtvercové chaty s rozměry 5,3–5,9 m × 5 m (obr. 7; struktura č. 40) s orientací SSV–JJZ. Ze zásypu objektů pochází velké množství keramiky, ŠI, BI, zrnotěrek a mazanice. Sídliště datujeme do stupňů Ib–III podle Tichého periodizace.

Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

CHARVÁTÝ (OKR. OLOMOUC)

„Nad zahradou“. Neolit (Lnk). Sídliště. Záchraný výzkum.

Při stavebních pracích na rozšíření silnice II/435 byly zjištěny dva archeologické sídlištní objekty, které byly prozkoumány ve dnech 13. a 14. 5. 2008. Lokalita se nachází na levé straně silnice Olomouc–Tovačov, jihu-západně nad osadou Čertoryje (součást obce Charvátý),

v místě rozšíření silnice. Tráť „Nad zahradou“ je situována na svahu, který klesá východním směrem od kóty „U kříže“ až k okraji pravoběžné terasy řeky Moravy. Identifikace lokality na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 24–24–04; Z : 402–J : 43; Z : 403–J : 42. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekce čáry.

Objekt 1 byl zkoumán zčásti, jeho zásyp tvoří tmavě černá prachová hlína se zlomky mazanice a keramiky. Výkop objektu má orientaci sever–jih, oválný půdorys, řez mísovitý, stěny pravidelné, přímé, dno mírně konvexní a nerovné. Maximální rozměry výkopu objektu 1 jsou: délka 1,20 m, šířka 0,82 m, hloubka 0,54 m. Objekt 1 lze předběžně datovat do období neolitu (patrně kultura s lineární keramikou).

Objekt 2 byl zkoumán zčásti, jeho zásyp tvoří tmavě černožlutá prachová hlína s kousky mazanice. Výkop objektu má orientaci východ–západ, obdélný půdorys, řez vanovitý, stěny pravidelné, přímé, dno mírně konkávní a nerovné. Maximální rozměry výkopu objektu 2 jsou: délka 1,70 m, šířka 1,25 m, hloubka 0,28 m. Bohužel pro absenci keramických zlomků lze objekt 2 datovat pouze rámcově do období pravěku.

Jakub Vrána

Resumé

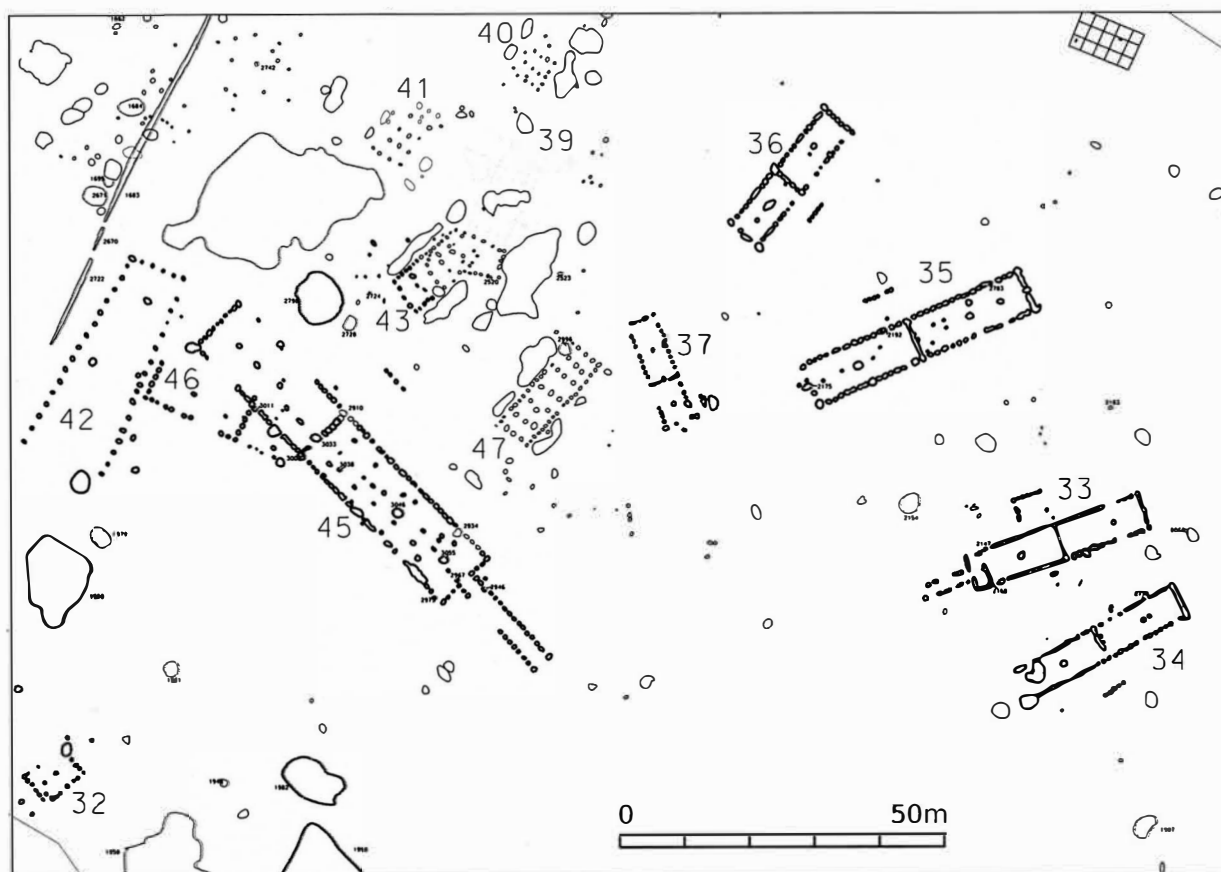
Charvátý (Bez. Olomouc). „Nad zahradou“. Neolithikum (LBK?). Siedlung, Rettungsgrabung.

KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Sutny“. Neolit. Sídliště. LnK, MMK. Systematický výzkum.

V roce 2008 pokračoval systematický školní výzkum na známé polykulturní lokalitě Těšetice-Kyjovice v poloze „Sutny“ pod hlavičkou Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně (např. Kazdová 2007 s další lit.). Ve zkoumané ploše sektoru B4 (obr. 8) bylo doloženo osídlení II, stupně kultury s lineární keramikou – pokračování dlouhého domu (D 22) kulové konstrukce z vedlejšího sektoru (B3) a dva sídlištní objekty (736, 749), dále dva objekty kultury s moravskou malovanou keramikou (738, 739, fáze Ia), které narušily objekty kultury s lineární keramikou. Ve výplni jam jsou přítomny také intruze keramiky kultur s vypíchanou keramikou, kultury se zvoncovitými poháry a doby halštatské. Prozkoumána byla i jedna zásobní jama z konce starší doby bronzové (737).

Při odkryvu vrstev a preparaci objektů byly odebírány vzorky pro analýzy (barvivo, fosfáty a magnetická susceptibilita, palynologie, petrografie, absolutní datování C 14 ze vzorků uhlíků atd.). Odebraná hlína z objektů je systematicky proplavována (další podrobnosti in: Kazdová, Šabatová 2008, 27). Kromě praxe studentů archeologie je hlavním cílem výzkumu co nejkompresnější vyhodnocení nálezovýchokolností a celku z lokality moderními vědeckými metodami.

Obr. 7: Hulín. „Višňovce“. Výřez celkového plánu s půdorysy domů LnK a MMK. *Fig. 7: Hulín 1, „Višňovce“.* Ausschnitt aus dem Übersichtsplan mit den Hausgrundrisse der LBK und MBK.

V návaznosti na výsledky měření provedené v předchozích letech (Milo, Kazdová, v tisku) se uskutečnila další fáze geofyzikální prospekce lokality na ploše o rozloze 24 000 m². Realizace terénního výzkumu a jeho další zpracování je hrazeno z výzkumného záměru MSM 0021622427.

Martin Kuča, Eliška Kazdová, Klára Šabatová

Literatura

Kazdová, E. 2007: Ke 40. výročí zahájení výzkumu v Těšetických-Kyjovicích na Znojemsku. Některé výsledky výzkumu a studia neolitického osídlení. In: E. Kazdová, V. Podborský (eds.): *Studium sociálních a duchovních struktur pravěku*. Brno, 39–54.

Kazdová, E., Šabatová, K. 2008: Výjimečná nálezová situace s neolitickými plastikami štělíckého typu z Těšetice-Kyjovic – „Suten“. *Pravěk NŘ* 17, 2007, 27–40.

Milo, P., Kazdová, E. v tisku: Geofyzikální prospekce na lokalitě Těšetice-Kyjovice „Sutny“. In: Cheben, I. (ed.): *Otázky neolitu a eneolitu našich krajín 2007*. Nitra, v tisku.

Resumé

Kyjovice (Znojmo Dist.). „Sutny“. Neolithic, LBK, Lengyel Culture. Settlement. Systematic research.

LHÁNICE (OKR. TŘEBÍČ)

„Kopaniny“. Neolit (MMK). Sídliště. Povrchový průzkum.

Na podzim roku 2008 byla v extravilánu Lhánic objevena nová sídlištní lokalita pravěkého stáří. Místo nálezu leží na poli 600 m jižně od Lhánic na východním svahu výrazného návrší „Kopaniny“ (362,9 m), nadmořská výška lokality se pohybuje mezi 347–354 m. V nevelké vzdálenosti od sídliště protéká v zahloubeném údolí řeka Jihlava s přítokem Mohelničkou. Podloží zde tvoří svahové hlíny a horniny krystalinika. V severní části lokality vystupují zvětraliny serpentinitů s konkréciemi a úlomky křemičitých hmot typu chalcedon, které mohly být využívány jako surovina štípaně industrie. Povrchovým průzkumem se na ploše asi 150 × 200 m zjistily zlomky keramických střepů a štípaná industrie, které někdy tvořily koncentrace nálezů ukazující nejspíše na místa zahloubených objektů.

Kolekce štípaných artefaktů ze 4 sběrů dosáhla počtu 77 ks. Ze surovin dominuje rohovec typu Krumlovský les (83 %), jiné suroviny jsou zastoupeny jen výjimečně. Mírně převažuje jemnější varieta KL II (55 %) nad šedomodravou zrnitější varieta KL I (42 %), ojedinělá je tmavě šedá varieta KL III. Zdroje rohovce jsou vzdáleny asi 14 km vzdušnou čarou směrem k jihovýchodu. Celkem 4 kusy – včetně sporných (rohovec typu KL II–SGS) – je